

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart-april 2020

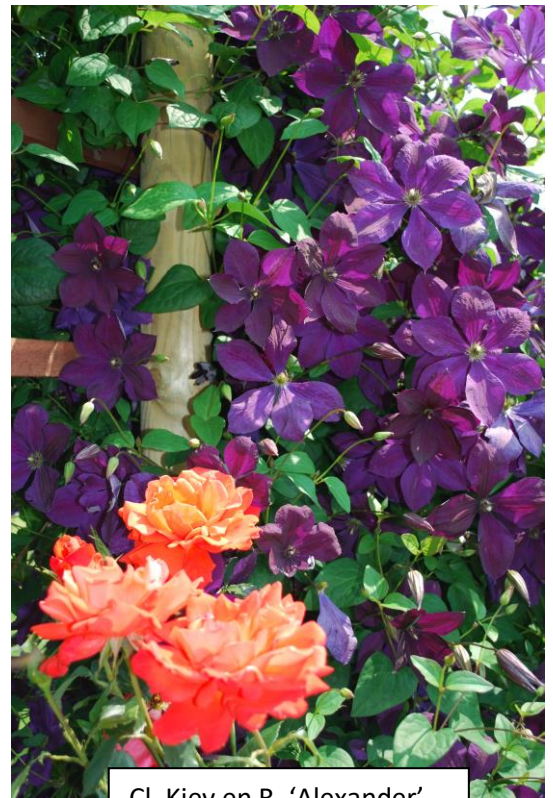
Beste rozenvrienden,

Zonder echt de winter gevoeld te hebben, stappen we in de lente. In het Engels klinkt dit als 'Spring is in the air'. Alles in de tuin, in de natuur begint te ontspringen. Met veel energie beginnen we weer te werken in onze tuin en soms in de tuinen van vrienden. Weer hoopvol uitkijken naar bloeiende en geurende rozen en veel mooie uren in de tuin.

Het eerste werk om onze rozen mooi te houden is deze maand het snoeien. Weer enkele zaken opfrissen kan onder deskundige leiding tijdens de snoeiactiviteit bij Gust op 8 maart. Meer informatie hierover vind je op onze website www.rozenvrienden.be. Om op te warmen kan je het artikel van Marnix Bakker in deze nieuwsbrief lezen. Hij zal trouwens tijdens onze jaarvergadering van 18 april spreken over de duinrozen, *Rosa spinosissima* of *pimpinellifolia*, waarvan er heel wat mooie tuinhybriden bestaan, ook herbloeiende. In de rubriek de 'de vijf mooiste rozen van...' komt nu Roger Willeghems verhalen over zijn favorieten. Graag wijs ik je op een webtekst over rozen verzorgen: https://www.tuinadvies.be/artikels/plagen_bestrijden_met_bemesting?mi=1262&k=161396&eid=11149483&utm_source=TUBE&utm_campaign=MAILING_2020_02_28_1582874902&utm_medium=email&utm_term=MAILING_2020_02_28_1582874902_161396.

Misschien heb je zin om enkele rozen het gezelschap te geven van clematissen. Werner Van Nuffelen heeft je hiervoor warm gemaakt tijdens onze samenkomst van november. Op 7 maart tussen 10 u. en 16 u. is het opendeurdag op het bedrijf. Kijk even naar <http://www.clematis.be/>

In juni verschijnt een nieuw boek over historische rozen. Ditmaal geschreven door Hella Brumme en Eilike Vemmer. Beiden hebben jarenlange ervaring opgedaan in het bestuderen van oude rozen tijdens hun werk in het Europa Rosarium van Sangerhausen, en zijn werkelijk specialisten op dit domein. Het boek '*Historische Rosen im Europa-Rosarium Sangerhausen*' staat vol boeiende informatie over gallicarozen, Damascenerrozen enz... Het is zeker een werk dat niet mag ontbreken in de bibliotheek van liefhebbers van oude rozen. Later zullen we hierover meer vertellen.

Cl. Kiev en R. 'Alexander'

Jos

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart-april 2020

De vijf favoriete rozen van Roger (Willeghems)

Als men aan wijlen Peter Beales vroeg welke zijn mooiste roos was, antwoordde hij altijd: "Die waar ik voor sta". En als een vrouw diezelfde vraag stelt aan André Casteels krijgt zij steevast hetzelfde antwoord: die waar ik voor sta!

Om zeker niet in herhaling te vallen ben ik de favoriete rozen van onze "Nieuwsbrief"- voorgangers gaan opzoeken. Dit zijn ze (in chronologische volgorde):

De favoriete rozen van

Robert (Claes):

,Marie Pavic', 'Guirlande d'Amour', 'François Juranville', 'Heidetraum'.

Dane:

rosa rubiginosa, 'Applejack', 'Alaska', 'Sympathie', *Rosa spinosissima*.

Miet:

Rosa 'Flammentanz', 'Pierre de Ronsard', 'Madame Isaac Pereire', 'Petite de Terre Franche', 'Bouquet Parfait'.

Romain en Esther:

'Poustinia', 'Melrose', 'Eeuwige passie', 'Eden Rose', 'Roodkapje'.

Daar wil/kan ik het hierna dus zeker niet meer over hebben want alle zijn het natuurlijk ook mijn favoriete rozen. En alle hebben zij hun plek in de "Hall of Fame" van de Rozenvrienden reeds verdiend.

Ook mijn relatief uitgebreide collectie liaanrozen die ik oh zo koester ga ik hier niet vermelden. Die kunnen alleen maar een geschikte plaats vinden in een rozenoerwoud zoals het mijne weleens genoemd wordt.

En voor kleinere tuinen zijn ze helemaal niet geschikt. Zo moet een goede vriendin die in haar tuin(tje) absoluut 'Paul's Himalayan Musk' wou hebben, deze kerel na de bloei nog drie keer snoeien om hem binnen de perken te houden van het dak van haar tuinhuisje. En bij onze vriend Luc, die 'Rosa Filipes Kiftsgate' rustig zijn gang wou laten gaan op het dak van zijn woonhuis, heeft zijn vrijmoedigheid hem uiteindelijk een nieuw dak gekost, maar dan spijtig genoeg voor hem zonder Kiftsgate!

Daarom, en ook omdat "Climate Change" toch de nieuwste hype geworden is, wil ik jullie kennis laten maken met mijn 5 favoriete, niet alle vorstbestendige, potrozen.

Nu de strenge winters zeldzaam worden, is dit zeker een uitdaging.

Uit ervaring kies ik voor potten die ik bij strenge vorst naar binnen kan verplaatsen. Een strenge winterprik blijft immers altijd mogelijk. Bij terracottapotten bekleed ik hun binnenkant met noppen plastic om 's zomers de verdamping van de aarde in de pot te verhinderen. En bij (lichte) vorst beschermt dit de wortels van de rozen.

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart-april 2020

Wel een probleem is het water geven, zeker bij langere afwezigheid en/of vakantie. Een bewateringssysteem is hier de oplossing. Een beroep doen op een buurjongen is dit niet steeds. In het verleden heb ik jammer genoeg moeten ondervinden dat de buurjongen alleen maar mijn rozen een uitzonderlijk rijke waterbeurt had gegeven de dag voor mijn thuiskomst, en dit ondanks mijn niet onaardige beloning. Maar dit is zeker geen enkel probleem met een trouwe buur!

En hier volgt mijn keuze:

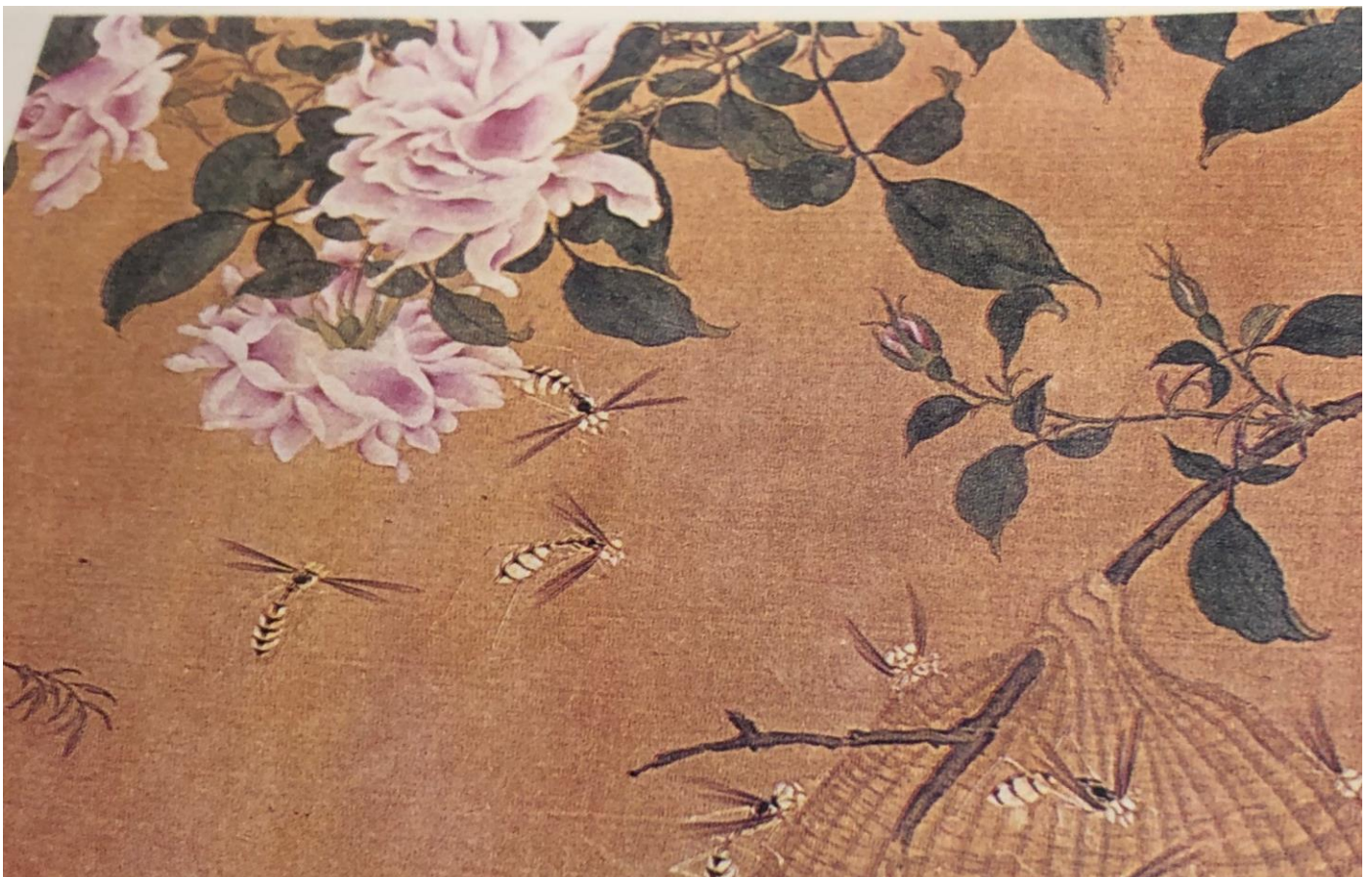
Voor mijn absolute "Number One" ga ik voor '**OLD BLUSH CHINA**' (> 1789), syn. 'Parsons Pink' (Groot-Brittannië 1750), 'Monthly Rose', 'Pallida', 'Common Monthly': niet voor niks één van onze eerste 4 herbloeiende "Chinese oer- of "Stud"- Rozen. De andere zijn: 'Slater's Crimson China' (1792), 'Parsons' Pink China' (1793), en 'Hume's Tea-Scented China' (1823).

Drie van de vier "Stud"- rozen zijn hybriden afkomstig van de twee wilde rozen: *Rosa chinensis* var. *spontanea* en *Rosa odorata* var. *gigantea*. Alleen 'Slater's Crimson China' is enkel afkomstig van *Rosa chinensis* var. *Spontanea*.

Van de bij benadering 200 botanische (wilde) rozen zijn er 93 afkomstig uit China.

'Old Blush China' (Redouté)

Heel lang gekend onder de naam van 'Old Blush China' of 'Pallida' is dit waarschijnlijk 'Parson's Pink China', geïntroduceert uit China in 1793, hier geschilderd op zijde in China een duizendtal jaar geleden. Courtesy : Metropolitan Museum of Art, New York.

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart-april 2020

De Chinese rozen zijn de oudste herbloeiende rozen. Het zijn oude hybriden die al eeuwen in China worden veredeld, geselecteerd en gekweekt. Samen met Slater's Crimson bestonden ze al minstens duizend jaar geleden. Ze zijn het resultaat van kruisingen tussen *Rosa gigantea*, *Rosa chinensis* en waarschijnlijk *Rosa multiflora*. Het zijn lage struiken die blijven doorbloeien; in een warm klimaat bloeien ze voortdurend. Toen ze in het Westen werden geïntroduceerd en vanaf 1750 wijd verspreid raakten, vormden ze de basis voor een groep in Europa gewonnen hybriden die bekend werden als 'Chinese rozen'.

'Old Blush China' is een heel goede en gezonde compacte heester met dunne maar robuuste takken. Dikwijls is ze de eerste roos die begint te bloeien in de lente en de laatste die stopt met bloeien in de winter. Hierdoor werd ze weleens de "Monthly Rose" genoemd. De bloemen zijn niet groot en vormen ongedwongen trossen. Hun kleur is lichtroze, verdonkerend bij het bloeien in plaats van te verbleken (dit is typisch bij Chinese rozen). De geur lijkt op die van zoete erwten volgens Graham Stuart en de bloemblaadjes zijn fijn geaderd. Bij ons wordt ze normaal ongeveer 1,20 m hoog; in gunstige (warme) omstandigheden wel 3 meter. En ze is vorstbestendig tot -10°C . In Engelse tuinen is ze samen met de winterjasmijn, forsythia, lelies en de andere favorieten een absolute vaste waarde zonder dewelke een tuin niet compleet kan zijn! In de rozentuin van Heks staat wellicht het oudste exemplaar van Continentaal West-Europa.

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart-april 2020

'LOUIS XIV' (1859) J.B.Guillot fils

Dit prachtige roosje ontdekte ik enkele jaren geleden bij Daniel Schmitz in Malmedy.

Het is een zaailing van 'Général Jacqueminot' en wordt dikwijls bij de Chinese rozen gerangschikt. Volgens Guillot is het echter een remontanthybride, een keuze die wij respecteren. Het is een struikje dat ongeveer 1 meter hoog wordt met weinig maar dikke stekels. De bladeren zijn lichtgroen, weinig talrijk, en hebben dus een wat ijle groei. De bloemen zijn 9 cm groot, semi-dubbel met erg opvallende meeldraden als de bloem helemaal open is. De bloemblaadjes zijn in een punt opgerold zoals bij de Chinese rozen. Het is een roos met één van de diepste, bijna zwarte, fluwelen bloemen, die de hele zomer doorbloeien. Ze hebben een sterke theegeur en een unieke charme. Ze vragen wat bescherming tegen verbranden door de sterke middagzon. Wel staat ze bekend als niet al te zeer gezond, maar met extra verzorging los ik dat op. En in pot op ons terras op het zuiden doet ze het nog altijd uitstekend!

In zijn 'Nouvelle Encyclopédie des Roses Anciennes' betreft François Joyaux dat deze roos in de Franse bibliografie dikwijls wordt verwaarloosd daar waar het gaat om een heel mooie roos (maar die verzorging vraagt).

'PERLE D'OR' (1875) Ph.Rambaux

Ze is misschien veredeld uit Rosa multiflora (of een hybride) x 'Madame Falcot' in 1875 door Ph. Rambaux en op de markt gebracht na diens dood in 1883 door zijn schoonzoon F.Dubreuil. Samen met 'Pâquerette' en 'Mignonette' zijn het de eerste polyantha's, bekomen door de veredelaars van Lyon. Het roosje is heel nauw verwant aan 'Mademoiselle Cécile Brünner' waardoor het in Engeland tot groot ongenoegen van François Joyaux ook wel eens 'Yellow Cécile Brünner' wordt genoemd.

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart-april 2020

De struik wordt ongeveer 1 à 1,20 m hoog met weinig maar sterke stekels. De jonge takken hebben een bruinrode kleur. De bladeren zijn helgroen met langwerpige elliptische deelblaadjes. De bloemen zijn klein (4 cm), dubbel, in boeketjes van 10 à 20 bloemetjes gevormd zoals de grote theerozen. De bloemblaadjes rollen op en verkleuren wit bij het uitbloeien. Hun rijke kleuren zijn prachtig goudgeel met koperen nuances, roos en crème, met donkerder onderkant van de bloemblaadjes. De plant is heel sterk doorbloeiend en vorstbestendig tot -10°C. En ook de geur is niet te versmaden. Dus een ideale roos om van te genieten in pot op het terras.

'Perle d'Or'

,TRIOMPHE DE LUXEMBOURG' (>1826) A. Hardy

'Triomphe de Luxembourg'

Deze roos werd gecommmercialiseerd door Sylvain Péan, maar veredeld door Alexandre Hardy, hoofd tuinier van de 'Jardins du Luxembourg', zijn vriend en buurman. Merkwaardig is dat deze roos in de bronnen van die tijd wel degelijk aan Hardy werd toegeschreven maar hijzelf vermeldt niet in zijn catalogus dat ze van hem is. Mede hierdoor is op 'helpmefindroses.com' een discussie onder "experten" ontstaan of het wel haar echte naam is. En de roos die in Australië onder die naam verkocht wordt, zou wel eens 'Rhodologie Jules Graveraux' kunnen zijn.

Het is een grootbloemige sterke oude, goed herbloeiende, theehybride van ongeveer 1,20 m met rode jonge takken en weinig stekels. Het blad is donkergroen en bestaat meestal uit 3 gladde goed generfde deelbladeren. Uit de bolvormige bloemknoppen ontluiken zeer gevulde, zoet- en sterkgeurende bloemen. De kleur is crème-roze met een donkerder roze onderkant van de bloemblaadjes. Meestal is de bloem, die 17-25 bloemblaadjes telt, solitair maar soms ook in een boeket van 2 à 3 bloemen. Ze is vorstbestendig tot -15°C.

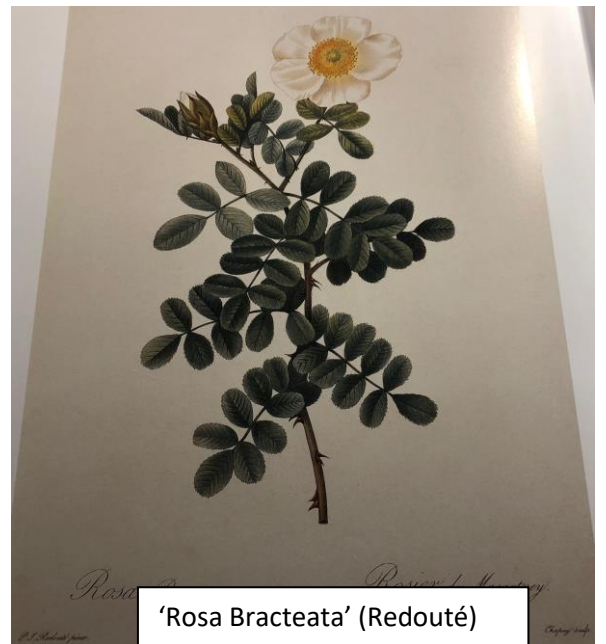
NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart-april 2020

'ROSA BRACTEATA' (1793 Macartney Rose)

Als collectionneur van botanische rozen die ik toch een beetje geworden ben, was ik vorige zomer heel blij dat ik deze historische roos kon aankopen. Ze is afkomstig uit China. Ze werd door een diplomatieke missie meegebracht door Lord Macartney. De secretaris van de ambassadeur, George Staunton, een goede botanist, vond ze op zijn terugweg ergens tussen Peking en Canton in 1793-1794. In Frankrijk bloeide ze voor het eerst in de beroemde Parijse tuin van Cels in 1798. Daar werd ze uitstekend vereeuwigd door Redouté. Vanuit Europa werd ze geïntroduceerd in de USA : daar heeft ze zich "genaturaliseerd" in de staten Florida, Texas, en Virginia.

En met deze roos is 'Mermaid' veredeld. 'Bracteata' heeft warmte nodig en is niet vorstbestendig. Gelukkig heb ik haar deze winter nog niet moeten naar binnen halen!

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart-april 2020

Voorjaars snoei bij rozen

door Marnix Bakker

In het rosarium van Winschoten was er afgelopen maart weer een snoeidag. Zo zijn er meer rosaria en kwekerijen waar ze snoeicursussen geven. Voor deze nieuwsbrief ben ik gevraagd om over dit onderwerp iets te gaan schrijven. Er zijn twee doelen die mij voor ogen staan als ik hierover schrijf. In de eerste plaats: 'onzekerheid om te durven snoeien, wegnemen' en in de tweede plaats de mensen er op te wijzen dat er ook weer niet onder alle omstandigheden gesnoeid hoeft te worden: 'Durf het snoeien ook eens los te laten'.

Drastische snoei

Al die jaren dat ik meewerkte aan de snoeicursussen, merkte ik dat mensen echt over een drempel heen moeten stappen, voordat ze zelf de rozen tot stompjes van anderhalve centimeter terug durven knippen. Je kunt een roos echter nooit dood snoeien. Als een roos na snoeien doodgaat, dan is er echt iets anders aan de hand. Om te beginnen met een van de uitersten: Er zijn serieus bedrijven en instellingen die de rozen snoeien met een trekker met maaibalk. Dat kan op die manier. De rozen lopen daarna weer krachtig uit: rozen kunnen heel goed tegen snoei, zelfs als ze daarbij hard aangepakt worden en drastisch teruggesnoeid worden. Waarom raad ik het toch niet aan om ze met een maaibalk of een bosmaaier met zaagblad te snoeien? Vanwege de lelijke rafelwonden die kunnen gaan infecteren.

Nu ik het toch over infecteren heb: het is belangrijk om een snoeischaar scherp te slijpen en om de snoeischaar te ontsmetten. Met name als er aan ziek ogende takken is geknipt, is het belangrijk om daarna niet gelijk verder te gaan met de volgende roos, maar eerst het knippende gedeelte van de snoeischaar met bijvoorbeeld alcohol te ontsmetten. Er zijn bij iedere drogist wel flesjes met 70 % alcohol te krijgen die hiervoor heel geschikt zijn. Doe wat alcohol op een doekje en veeg met de natte plek over de messen van de schaar heen.

Rozen kun je afknippen tot op anderhalve cm, maar het is niet mijn bedoeling dat mensen met een duimstok het rozenperk in gaan. Ik wil er alleen maar mee aangeven dat je rozen tot vlak boven de grond kunt afknippen. Er zijn rozenliefhebbers die heel precies zijn in het 'oogjes tellen', maar als cursisten daarvoor met hun knieën op de grond moeten gaan en de leesbrillen pakken om oogjes in voormalige bladoksels te bespeuren, dan denk ik dat het eenvoudiger kan. Praktisch rozensnoeien zit dan ergens tussen de twee uitersten 'maaibalk' en 'oogjes tellen' in. Als ik dan bedenk dat ik ook geklepelmaaide rozen heb zien uitlopen en bloeien, dan kan er eigenlijk niets meer misgaan met cursisten die een nette snoeischaar in hun handen hebben.

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart-april 2020

‘Ééntakkers’

Iedere rozenliefhebber kent ze: de ééntakkers. Dat zijn rozen waarvan je verwacht dat ze mooie struikjes zullen vormen, maar in de praktijk tref je rozenstruiken aan die maar één tak hebben en vaak is dat ook nog een zielig takje dat weinig groei laat zien. In een eerste reactie zou ik zeggen: ‘Trek het er uit en gooi maar weg!’, maar ook ik heb rozen in mijn tuin staan die mij aan het hart gaan en die ik zou willen redden. Deze slecht groeiende rozen hebben een diepere snoei nodig dan ‘gewone’ rozen. Ik beveel dan ook aan om de rozen uit te graven en tot vlak boven het oculatiepunt (die dikke knobbel waar de takken ondergronds uit groeien) af te knippen. Dat de roos dan uit de grond is, heeft verder als voordeel dat we de groeiplek zelf ook aan kunnen pakken. Ik graaf in zo’n geval een nieuw plantgat dat ik vul met potgrond, waar ik zelf wat rozenmestkorrels doorheen heb gemengd. Omdat ik de ééntakker zo diep heb teruggesnoeid, zorg ik er bij het planten voor dat er nog wel licht op valt en dat niet de hele plant ondergronds verdwijnt. Dus óf hoger planten dan eerst, of in een kuiltje laten groeien, dat ik later opvul met aarde als de plant groter is gegroeid. Groeide de ééntakker slecht door watertekort? Dan is het handig om er een lege bloempot naast te planten, waar je met de gieter water in kunt gieten zodat het bij de wortels komt (en het niet gelijk wegstroomt over de droge aarde heen zonder dat het bij de plantenwortels terecht komt). Loopt nou de voormalige ééntakker alweer uit met slechts één tak? Dan zou ik die verse scheut in een vroeg stadium al toppen om hem te dwingen meerdere takken aan te maken. Dat kan met een snoeischaar, maar zo’n vers takje kan ook eenvoudig met de vingernagels afgeknepen worden.

De ééntakker als miskoop

Een ééntakker kan ook een ééntakker zijn omdat de ouder ervan, waarvan het enthout is afgenomen, op de kwekerij ook al een ééntakker was. Dan gaat het om een roos waar je, ondanks de liefdevolle verzorging die je hem geeft, nooit een goede struik uit krijgt. Omdat op een kwekerij alle ééntakkers gesnoeid worden is het verleidelijk om die takken gemakzuchtig gelijk ook als nieuw oculatiemateriaal te gebruiken. Een kwaliteitskwekerij zal dat niet doen. Prijstechnisch is het voor een koper verleidelijk om rozen niet bij een goede kwekerij, maar voor een habbekrats een naamloze roos bij een bouwmarkt te kopen. In dat geval ben ik weer terug bij mijn eerste reactie op zo’n roos: gooi maar weg.

Lucht en licht in de struik

Na het snoeien van rozen groeien er nieuwe takken aan de struiken. Omdat dat er steeds meer kunnen worden, is het zaak om het aantal takken terug te brengen. Als alle takjes teruggeknipt worden, dan ontstaat er een soort van miniatuur knotwilg, maar dan de rozenversie daarvan. Dat wil ik niet. Er moet lucht en licht in de struik kunnen komen. Daarom knip ik zijtakken die naar het midden van de struik toe groeien helemaal af. Als die weg zijn wordt de struik luchtiger. Vervolgens kijk ik naar het totaal aantal takken dat er overblijft. Dat kan ik terugbrengen tot ergens tussen de drie en de vijf takken. Er kunnen ook oude takken tussen zitten die te dik voor mijn snoeischaar zijn geworden. Die oude gedeelten zaag ik er uit met een handzaagje. Zo ga ik de veroudering van de struik tegen en zorg ik dat de rozenstruik jong en fris blijft.

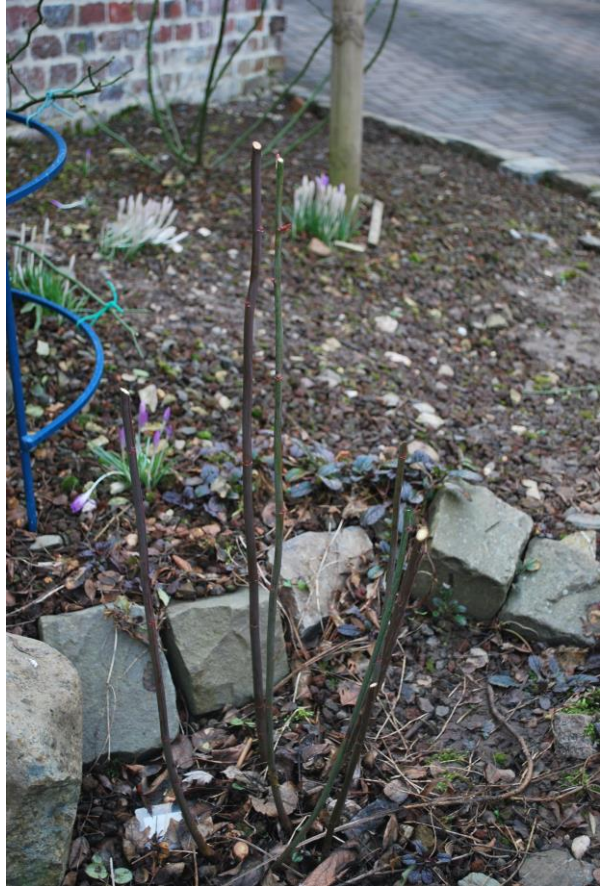
NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart-april 2020

Laten gaan

Tot nu toe ging het verhaal over het jaarlijks drastisch terugsnijden van de rozen in het prille voorjaar. Het kan echter ook mooi zijn om rozen te laten uitgroeien. Rozenbloei zit aan het einde van de groei. Dat kan bovenaan het einde van een rechte tak zijn, maar ook over de hele lengte van een gebogen tak zijn. Bij te dichte struiken kunnen er een aantal takken weggehaald worden om lucht en licht in de struik te krijgen, maar de andere takken kan ik laten staan. Vaak lijken rozentakken wel wat op bezempjes: een dikke tak die uitmondt in een heel aantal steeds kleiner wordende takjes. Die takken knip ik af tot onder die wirwar aan takjes, zodat alleen de dikkere stelen over blijven. Dan heb ik het over frisse takken, die er nog mooi groen uitzien. Oude, rimpelig verhoude takken haal ik juist diep weg met snoeischaar of zaag tot vlak boven de grond.

In het wild levende rozen worden niet gesnoeid, tenzij ze opgegeten worden door een dier of ten prooi vallen aan een bosbrand. Het is boeiend om te zien dat veel wilde rozen aan de basis meer stekels hebben dan hogerop aan de takken, alsof ze aangeven tot waar ze gesnoeid mogen worden. Verschillende rozensoorten hebben hun eigen tactiek om de struik te verjongen. Gallicarozen en duinrozen laten de oude struik achter voor wat het is en verjongen zich door het

maken van uitlopers die naast de oude struik gaan groeien. Ramblers en theerozen sluiten takken af zodat ze bruin worden en afknappen en er weer ruimte in de struik komt voor nieuwe takken. Omdat rozen van nature in een bosrand groeien, zal de roos uit zichzelf de prioriteiten stellen aan de takken die bovenin de struik zitten. Mensen hebben echter liever dat de struiken onderin verjonging laten zien. Met snoei kunnen we dat bijsturen. Moderne cultuurrozen zijn hybriden waarbij de eigenschappen elkaar ook kunnen tegenwerken, zoals het verouderen van de struik zonder dat deze zich met worteluitlopers kan verjongen. Dat is te vergelijken met de systeemcrash van een computer: de voorjaars snoei door de tuinier is voor een roos de reset.

Verantwoordelijke uitgever: Jos Rogiers

Buiten de reeds vermelde auteurs, werkte aan deze nieuwsbrief mee: Berna